

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

LIII. An conciliari inter se poßint Plato & Aristoteles [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

sunt inter se corruptiva, non constitutiva.
 φθαρτικὰ τῶν ἀγαθῶν ἐναντία. Aristoteles.

LIII.

An conciliari inter se possint Plato & Aristoteles:
 quorum ille virtutem nobis inesse natura affirmat:
 hic negat. Item: An Plato pugnet secum ipse, virtu-
 tem totam à Deo pendere in Menone statuens?

Affirmatur ἤ: & aliqua ex parte negatur.

DE causa efficiente virtutis inter Aristo-
 telem & Platonem convenire non vide-
 tur. Plato quidem ait: Virtutem existi-
 re è naturæ seminario: seu virtutem esse nobis
 ζυσθῆν, hoc est, natura ingenitam. Aristoteles
 contra: Virtutem comparari industria, hoc
 est, doctrina vel consuetudine, id est, exerci-
 tatione ac usu bonarum actionum, non esse
 nobis ingeneratam. Aristotelis sententia vera
 est de virtute perfecta (ut habitus est) in-
 tellecta. Est & Platonis assertio vera intelle-
 cta κατὰ π, nempe homines igniculis seu scin-
 tillulis naturæ ad virtutem capeendam a-
 ptos esse. Sententiæ itaque Platonis & Aristo-
 telis jungantur ita: Homo ad virtutem
 ἄεθλος, nec virtus est contra & præter natu-
 ram: Igniculis autem naturæ ad virtutem sus-
 cipiendam ita aptus homo, præceptis, com-
 moda institutione, industria, & exercitatio-
 ne est excitandus, ut propensio, aptitudo &

διναμικὸς

Νύξις illa in *ἔξι*, id est, habitum, constantemq; & firmam actionem adolefcet. Virtus est ex actionibus ut causa propinqua: actiones ex voluntate: Voluntas autem à natura data est: Virtus igitur ex natura erit ut causa remota. Sed inquis: Quomodo Plato docet sibi consentaneam cum utrunq; doceat: Et homines ad virtutem *πεφυλάξει* (virtutem nobis esse natura insitam:) Et virtutem nec natura hominibus esse ingenitam, nec doceri posse, id est, disciplinæ institutis ullis ulliusve laboris sive exercitationis industria comparari, sed divinitus esse delibatam, divino numini & beneficio (*δὲ θεοῖς*) hominibus obtingere seu tribui. Respon. Si simpliciter & absolute intelligantur, quæ Plato in Menone disputat, sanè abesse non potest, quin pronuncian- dum sit, Platonem *ἀξίμωρα* & repugnantia sibi dicere. Si verò intelligantur *κατὰ π*, con- siderato philosophi objecto & scopo, secus res habet, id est, pulcrè secum concordat Pla- to. Disputat & contra Sophistas: qui ita age- bant de virtute, quasi vulgarem quandam ar- tem docerent: quæ tota in præceptionibus & usu versaretur: & adversus politicos: qui vir- tutem putabant esse bonum *πατέροδοτον* seu hereditarium, quod à parentibus ad liberos naturæ cujusdam vi derivaretur. Illorum o- pinationibus opponit philosophus: Frustra

industriam & laborem adhiberi ad virtutem comparandam, nisi divini numinis efficacia accesserit, qua nimirum homines virtute instruantur: Neminem hominem idoneum esse virtutis præceptorem aut discipulum, si divini numinis vis absuerit: Et pessimos liberos ex optimis sæpè nasci parentibus: Sicut dici solet: Heroum filii noxæ. Ac Plato agit de perfectis & solidis virtutibus, non umbris larvæve externis seu simulacris virtutum, & dispositionibus, quæ inchoatio quædam sunt virtutum. Virtutum moralium perfectarum adeptio non consistit principaliter in doctrina hominis: Sed aliquo modo tantùm virtus Ethica doceri potest, nempe quatenus adolescens quid justum, quid injustum, quid sanctum, quidve profanum sit, quæ agenda, & quæ non, erudiri potest. Hoc autem adhuc abest à virtutis forma & complemento. Eatenus igitur Protagoræ disputatio recipitur. Ceterum in eo dissidet Aristoteles à Platone: Divinus Plato statuit, *πρωτον και υνερον αυτον* causam efficientem propriam & principem virtutis, sicut & felicitatis, esse Deum, non mentem humanam: Aristoteles ipsum hominem: Imò videtur hominem causam solitariam facere, Deo prorsus excluso. Virtutem enim divinitus advenientem sublimiorem esse iudicat, quam quæ sub philosophi Ethici seu politici

Homo Aristoteli est
*αρχη η δεσπο-
 τικη*
 tuarum.

litici ratiocinationē cadere possit. Plato propius videtur accedere ad sententiam sacrarum literarum. Hæ enim Deum faciunt potissimam & præcipuam virtutum causam. Jacob. 2. 17. Omnis donatio bona, & omne perfectum donum è supernis descendit à patre luminum. Dico præcipuam: Quia homines non sunt hîc subjecta habentia se purè passivè, sed sunt *σύεργα* seu causæ cooperatrices.

LIIII.

*An aliquando verum fuerit: Homini natura
virtutem inesse?*

Affirmatur.

VIRTUTES aliquo modo proficisci è stipenaturæ: studio verò absolvi & augeri, si Deus annuat, dictum modò est ex Aristotele & Platone: Ut virtus quidem sit naturalis, quoad radicē, inchoationem, adumbrationem, semina, igniculos & propensionem ad decus & honestatem. Non verò naturalis, quoad solidam expressionem & perfectionem. Hæc autem assertio in natura, ut nunc est, id est, corrupta & vitiosa per primum lapsum, locum habet. Uitato nunc cursu naturæ non nascimur, sed simus boni seu *καλοκαγαδοὶ*: At in statu innocentie ac integritatis naturà virtus homini inerat. Homo Adamus ut à Deo creatus est, ita creatus est, ut virtutibus

Y 5 bus